

NORGES HØYESTERETT

Den 15. desember 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Normann og Bergh i

HR-2016-2540-U, (sak nr. 2016/2213), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Carl Hartwig)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om førerkortbeslag som følge blant annet av feil ved rettens sammensetning.
- (2) A, født 00.00.1996, ble ved Nordhordland tingretts dom 10. oktober 2016 domfelt for flere overtredelser av vegtrafikkloven og idømt tap av føreretten i 3 år. A har anket dommen.
- (3) Ved påtegning 13. oktober 2016 ba påtalemyndigheten om rettens kjennelse for midlertidig tilbakekall av føreretten og om at siktedes førerkort kan holdes beslaglagt inntil saken mot henne er endelig avgjort, men ikke ut over 25. oktober 2017.
- (4) Nordhordland tingrett avsa kjennelse 20. oktober 2016 med slik slutning:

"Påtalemyndigheten kan midlertidig tilbakekalle føreretten og holde førerkortet til A, født 00.00.1996, beslaglagt inntil saken mot henne er endelig avgjort, men ikke ut over 25.10.2017."
- (5) A anket til Gulating lagmannsrett, som avsa kjennelse 4. november 2016 med slik slutning:

"Anken forkastes."
- (6) Dommere i lagmannsretten var ekstraordinær lagdommer Daniel Lunde, ekstraordinær lagdommer Ørnulf Jacobsen og konstituert lagdommer Arild Oma.

- (7) A har anket lagmannsrettens kjennelse. Anken retter seg mot saksbehandlingen. Det er i hovedsak gjort gjeldende:
- (8) Lagmannsretten var ikke lovlig besatt. En ekstraordinær lagdommer kan ikke være rettens leder. Det er tale om en absolutt opphevelsesgrunn. I tillegg er begrunnelsen mangelfull. Den subsidiære anførselen om at beslagstiden bør reduseres til 6 måneder er ikke drøftet. Feilen kan ha virket inn på avgjørelsens innhold. I en situasjon hvor tingrettens dom er anket, burde retten uansett foretatt en selvstendig vurdering av beslagsperiodens lengde.
- (9) A har nedlagt slik påstand:
- "Lagmannsrettens kjennelse av 04.11.16, oppheves, og hjemvises til fortsatt behandling i lagmannsretten."**
- (10) Påtalemyndigheten har tatt til motmæle. Det er i hovedsak gjort gjeldende:
- (11) Lagmannsretten var lovlig besatt. Konstituerte lagdommere kan utøve samme funksjoner som en fast utnevnt dommer, jf. Rt. 1998 side 1786. Det må legges til grunn at den konstituerte lagdommeren gjorde tjeneste som rettens leder. Lagmannsrettens begrunnelse må anses tilstrekkelig. Sett i sammenheng viser begrunnelsen at de spørsmål som saken reiser er vurdert, herunder domfeltes anførsel om at tapsperioden må begrenses til 25. mars 2017. Det vises til Rt. 1992 side 517.
- (12) Påtalemyndigheten har nedlagt slik påstand:
- "Siktedes anke forkastes."**
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 388 nr. 2 og 3. Anken gjelder saksbehandlingen.
- (14) Lagmannsrettens sammensetning i den enkelte sak er regulert i domstolloven § 12 første ledd:
- "I den enkelte sak settes retten med tre dommere når annet ikke er bestemt ved lov. Istedenfor førstelagmannen eller en lagmann kan en av lagdommerne gjøre tjeneste som rettens leder."**
- (15) I denne saken var to av dommerne ekstraordinære lagdommere. "Ekstraordinær lagdommer" er stillingsbetegnelsen som benyttes på en pensjonist som er konstituert som dommer etter domstolloven § 55 f. En ekstraordinær lagdommer kan, i motsetning til andre konstituerte dommere, ikke være rettens leder, se Bøhn, Domstolloven kommentarutgave, 2. utgave, side 62-63, med henvisning til blant annet Rt. 1996 side 193 og Rt. 1998 side 1786. Dette må gjelde også i saker som behandles skriftlig.
- (16) Gulating lagmannsrett har opplyst at ekstraordinær lagdommer Lunde i denne saken var forberedende dommer og også skrev utkast til avgjørelse i første hånd. Dette innebar likevel ikke at han var rettens leder. Ved behandlingen av skriftlige saker i lagmannsretten vil det vanligvis ikke skje noen uttrykkelig utpeking av rettens leder. Det må da sees slik at retten ledes av eldste dommer i saken. Når de to andre var ekstraordinære lagdommere, var konstituert lagdommer Oma den eldste dommeren.

- (17) At retten var satt med to ekstraordinære dommere, er imidlertid i strid med domstolloven § 10 andre ledd tredje punktum. Denne bestemmelsen lyder slik:

"Retten kan ikke settes med mer enn en tilkalt dommer eller pensjonist som er konstituert etter § 55 f uten når en av lagmannsrettens dommere uventet får forfall."

- (18) Det er presisert i lovforarbeidene, Ot.prp. nr. 44 (2000–2001) side 132, at bestemmelsen gjelder "i alle typer saker". Det er da ikke tvilsomt at den også gjelder i saker som behandles skriftlig, se også Bøhn, op. cit. side 53.
- (19) Etter loven gjelder unntak for tilfeller der en dommer "uventet får forfall". Gulating lagmannsrett har opplyst at den ordinære bemanningen den aktuelle dagen ble fraveket for at flest mulig av de faste dommerne kunne få delta på et årlig regionalt tvistelovsseminar. Dette kan ikke anses som uventet forfall.
- (20) Når lagmannsretten ikke var lovlig sammensatt, må avgjørelsen oppheves etter straffeprosessloven § 343 andre ledd nr. 3.
- (21) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Kristin Normann
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)

Riktig utskrift: